

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГОПЕДІЯ
(алалія, афазія)

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціалізація Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Логопедія (алалія, афазія)
Освітня програма	Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні – 22 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 180 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=190&id_cou=8130

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців здатних розв'язувати складні задачі, практичні проблеми освіти дітей із особливими освітніми потребами, забезпечення професійної підготовки майбутнього логопеда.

Цілі:

- озброєння студентів теоретичними і практичними знаннями та навичками і формування професійні компетентності, що дозволить реалізовувати логопедичну допомогу дітям із особливими освітніми потребами та бути конкурентноспроможними фахівцями на ринку праці.
- засвоєння ключових положень сучасної логопедичної науки та практики;
- опанування студентами теоретико-методичними підходами до вивчення предмета, основними поняттями та термінологією;
- ознайомлення з класичними та інноваційними методами та прийомами в логопедії;
- формування уявлень про зміст професійної діяльності логопеда з різними категоріями дітей і дорослих;
- допомога студентам інтегруванні набутих знань із галузі медичних і психологічних дисциплін;
- формування вмінь проектувати та застосовувати теоретичні та практичні знання задля розвитку гармонійної особистості дітей із мовленнєвими порушеннями відповідно до положень Закону України «Про освіту»;
- сприяння засвоєнню методів, засобів, прийомів та форм корекційно-розвиткової роботи з дітьми;

- спонукання студентів до самоосвіти і самовдосконалення шляхом здобуття неформальних та інформальних (у тому числі в дистанційній формі) видів освіти, розвитку особистісних якостей майбутнього вчителя-логопеда, відповідального ставлення до виконання функціональних обов'язків відповідно до класифікатора професій.

Компетентності:

Обізнаність із теоретичними основами логопедії як науки, її історією, термінологічним полем та сучасними вітчизняними і закордонними тенденціями;

Уміння інтегрувати знання отриманих на медичних і психологічних предметах у процесі розробки практичних підходів;

Готовність використовувати набуті знання, вміння й навички в системі спеціальної та інклюзивної освіти дітей із особливими освітніми потребами;

Здатність реалізовувати новітні підходи у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами;

Здатність дотримуватись принципів логопедичної науки і практики, її методів, технологій, засобів і професійної етики;

Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання;

Готовність до інноваційної діяльності, навчання упродовж життя, професійного вдосконалення.

Програмні результати навчання

Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач освіти дітей із ООП.

Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації логопедичної допомоги населенню.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією з логопедії та професійним дискурсом.

Розуміти сучасні нейропсихологічні підходи до вивчення порушень мовленнєвого розвитку.

Знати теоретико-методологічні засади та тезаурус логопедії як науки;

Розуміти та застосовувати в подальшому на практиці міждисциплінарні зв'язки логопедії;

Володіти практичним інструментарієм з профілактики, діагностики, корекції та компенсації порушень мовлення в осіб із особливими освітніми потребами.

Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Модуль I. Науково-теоретичні основи логопедії Тема 1: Предмет, завдання, методологічні засади курсу	Логопедія як наука про порушення мовлення, методи їх попередження, виявлення та виправлення засобами спеціального навчання та виховання. Значення терміну “логопедія”. Об’єкт і предмет, мета і завдання логопедії як науки. Зв’язок логопедії з іншими науками та їх значення для розвитку теорії і практики логопедії та системи освіти осіб із особливими освітніми потребами. Профілактика, діагностика, корекція та компенсація в логопедії.	Опрацювати тему в підручнику Логопедія
2.	Тема 2 : Поняття про мову, мовлення та мовленнєву діяльність у логопедії.	Мова, мовлення, мовленнєва діяльність, спілкування, комунікація. Мова і мовлення як діалектична єдність соціального, біологічного і психічного. Мовленнєва діяльність в нормальному онтогенезі. Поняття про мовленнєво-комунікативну компетенцію.	Розробити таблицю: Мова, мовлення, мовленнєва діяльність Функції мови та мовлення
3.	Тема 3: Історія логопедії.	Поняття про порушення мовлення в історії розвитку людства. Внесок Л.С. Виготського та його послідовників у розвиток логопедії як науки. Хронологія логопедичної допомоги та підготовки логопедів в Україні. Розвиток логопедії за кордоном. Вклад вітчизняних вчених у розвиток сучасної логопедії як науки.	Підготувати презентації «Персоналії в логопедії»
4.	Тема 4: Етіологія мовленнєвих порушень.	Причини мовленнєвих порушень біологічні і соціально-психологічні, органічні і функціональні, центральні і периферичні. Розмежування “первинних” мовленнєвих розладів, спричинених ураженнями або дисфункцією мовленнєвих механізмів, від “вторинних”, які спостерігаються у дітей із порушеннями інтелекту, сенсорної сфери тощо. Короткі	Розробити таблицю екзогенних і ендогенних факторів

		відомості про поширеність мовленнєвої патології.	
5.	Тема 5: Анатомо-фізіологічні механізми мовлення.	Роль центральної нервової системи в породженні мовленнєвого висловлювання. Мовно-руховий центр Брока. Мовно-слуховий центр Верніке. 12 пар черепно-мозкових нервів. Діяльність аналізаторної системи.	Підготувати презентацію на тему: «Анатомо-фізіологічні механізми мовлення»
6.	Семінар Тема 6: Неврологічні основи логопедії	Блоки мозку за О. Р. Лурія. Функціонал кожного блоку для становлення мовлення людини. Функціональне значення різних відділів нервової системи для мовленнєвої діяльності. Функціональна асиметрія півкуль головного мозку в нормі та патології. Локалізація вищих кіркових функцій та синдроми їх уражень.	Опрацювати підручник за темою: Неврологічні основи логопедії. За ред. Шеремет М. К., Боряк О. В. Суми: ФОП Цьома С. П., 2016. 8-77 с.
7.	Тема 7: Будова периферичного мовленнєвого апарата	Будова дихального, голосоутворювального та звукоутворювального відділі периферичного мовленнєвого апарата. Порушення в їх будові та вплив на породження мовлення.	Підготуватись до семінарського заняття за темою
8.	Семінар. Тема 8: Обстеження органів артикуляції в дитини	Процедура виявлення порушень в будові органів артикуляції. Етапи обстеження. Ігрові форми обстеження. Методичні підходи до обстеження органів артикуляційного апарата в дітей різного віку.	
9.	Тема 9: Поняття про структурні компоненти мовленнєвої системи.	Мовленнєва система та її компоненти. Фонетико-фонематичні процеси, лексика, граматики, зв'язне мовлення як структурні компоненти мовленнєвої системи. Взаємозв'язок та їх взаємовплив у процесі формування мовленнєвої діяльності.	Прослухати онлайн вебінар на тему : «Анамнез і логопедичне обстеження: від А до Я».
10.	Тема 10: Семінар. Поняття про мовленнєві	Визначення мовленнєвого порушення. Дискусійне поняття «норма» в психолого-педагогічній літературі. Поняття про відхилення	Послухати онлайн-лекцію на тему: «Порушення

	порушення та їх класифікація	від норми. Лінгвістичний, медико-біологічний та психолого-педагогічний підходи до аналізу мовленнєвих порушень. Різні підходи до класифікації порушень мовлення.	мовлення»
11.	Тема 11: Вікові особливості становлення мовлення від народження дитини	Натальний, перинатальний та постнатальний розвиток дитини. Значення внутрішньоутробного розвитку та раннього психомоторного розвитку на формування мовлення дитини. Основні кризи становлення мовлення в онтогенезі. Постепенна поява гуління, лепету, перших звукокомплексів, слів, речень, зв'язних висловлювань у нормі та патології.	Виготовити схеми вікового становлення мовлення
12.	Тема 12: Логопедична робота як педагогічний процес.	Загально-педагогічні та спеціальні логодидактичні принципи, покладені в основу корекційної логопедичної роботи. Комплексність впливу при різних мовленнєвих порушеннях. Ефективність логопедичної роботи та фактори, що її зумовлюють.	Порівняльна характеристика загальних і спеціальних принципів
13.	Тема 13 : Система логопедичної допомоги в Україні	Система освітніх закладів для дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку. Вимоги до оформлення логопедичного кабінету. Організація інклюзивного навчання для дітей із порушеннями мовлення. Положення про логопедичний пункт. Суть діяльності вчителя-логопеда в команді фахівців ІРЦ. Ефективність логопедичної роботи та фактори, що її зумовлюють. Змістовне наповнення та планування логопедичної роботи. Документація логопеда.	Переглянути та законспектувати чинне законодавство, що регламентує діяльність логопеда в Україні
14.	Тема 14 : Професійні компетентності вчителя-логопеда	Компетенції та компетентності в сучасній освіті. Сутність діяльності логопеда як особистості та професіонала в умовах інноваційного розвитку суспільства.	Підготуватись до семінару: опрацювати статтю Мартинчук, О.В.

		Складові професійної компетентності вчителя-логопеда.	Зміст і структура професійних компетентностей майбутнього вчителя-логопеда. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка, 24, 2015. 77-83 с.
15.	Тема 15 : Семінар. Професіограма логопеда.	Логопеди у державних і недержавних закладах різного підпорядкування. Вимоги до особистості логопеда і його професійної підготовки на сучасному етапі. Складання професіограми логопеда.	Підготуватись до екзамену

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	10
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції		3	1	2	1						2	1						10
Семінарські з-тя								5		5			5	5	5			25
Самостійна р-та																	10	10
Індивідуальні завдання																5		5
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії,
-----------------------------------	---------------------------

Література:

1. Довідник учителя-логопеда. Авт.-упор. Лупінович С.М. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 112 с.
2. Лазарева І.А. Неврологічні основи логопедії: Навчально-методичний посібник для студентів дефектологічних спеціальностей. Луганськ, 2005.132с.
3. Логопедія: підручник. За ред. М. К. Шеремет. Вид. 5-те. К: Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
4. Неврологічні основи логопедії. За ред. Шеремет М. К., Боряк О. В. Суми: ФОП Цьома С. П., 2016. 252 с.
5. Логопедія: Підручник для вищої школи. За ред. М. К. Шеремет. К.: «Слово», 2010. 376 с.
6. Мартинчук О.В. Зміст і структура професійних компетентностей майбутнього вчителя-логопеда. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка, 24, 2015. 77-83 с.
7. Пахомова Н. Г. Теорія і практика професійної підготовки логопедів у ВНЗ : монографія. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. 346 с.
8. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії. Укл. В. В. Тищенко, Є.Ю. Ліндіна. К. «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. 308 с.
9. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. Київ: «Каравела», 2017. 326 с.
10. б. Хрестоматія з логопедії. За ред. Шеремет М.К., Мартиненко І.В. К.: КНТ, 2006. 360 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 54-12-35 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Ленів Зоряна Павлівна, канд. пед. наук, доц
Контактна інформація викладача	lzoryana@ukr.net

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної
--------------------------	---

	<p>доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <p>Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за</p>

	<p>посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових</p>

	<p>гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач – доц. Ленів З. П.